

شهروندانی که قربانی موبایل
و موتورسایکل می‌شوند:

نگرانی از افزایش دزدی‌های مسلحانه در هرات

افزایش دزدی‌های مسلحانه و جرایم جنایی در شهر هرات، انتقادهای زیادی به دنبال داشته است. به تازه‌گی دزدان مسلح برای دزدیدن یک موتورسایکل، جوانی ۲۵ ساله را به ضرب گلوله کشتند و برادر و برادرزاده‌اش را زخمی کردند. افزایش دزدی‌ها، به دنبال راهایی حدود دو هزار مجرم جنایی از زندان مرکزی هرات با دستور رییس جمهور به دلیل همه‌گیری کرونا، نگرانی هراتیان را در پی داشته است. کاربران شبکه‌های اجتماعی با راه‌اندازی کارزاری، تلاش دارند برای تأمین امنیت، دادخواهی کنند. نماینده‌گان مردم در مجلس نماینده‌گان هم هشدار می‌دهند، اگر سرپرست وزارت داخله برای مهار جرایم در هرات اقدام نکند، بر ضد او در پارلمان اقدام می‌کنند.

بی‌توجهی شهروندان یا سهل‌انگاری مسوولان:

بیش‌تر طرح‌های جلوگیری از گسترش کرونا عملی نشده است

وضعیت پسا کرونا و ضرورت توجه به دولت الکترونیک در حوزه رسیده‌گی‌های عدلی و قضایی

آیا پاکستان واقعاً از صلح افغانستان حمایت می‌کند؟

حمایت پاکستان از صلح افغانستان به این می‌ماند که بگوئیم طالبان زین پس از دموکراسی، رقص، آزادی زنان، حقوق بشر، آزادی بیان، لیبرالیسم و در کل از نظم دموکراتیک حمایت می‌کنند. حمایت پاکستان از صلح افغانستان حتا از این هم دشوارتر و غیرواقع‌بینانه‌تر است؛ به این دلیل که این دو کشور همسایه هیچ‌گاه رابطه نیک نداشته‌اند.

چالش‌های مدیریت و حکومتداری شهر کابل

شهر کابل با داشتن بیش از ۵ میلیون نفوس، شاید یگانه شهری در جهان باشد که شهروندانش در تعیین و تغییر مسوولان شهری و در راس شهردار، هیچ نقشی ندارند و در طی دو دهه گذشته که نظام جمهوری دموکراتیک در کشور پیاده شده، علیرغم تصریح واضح در قانون اساسی و...

نگران نباشید؛ کاهش چهارهزار نیروی امریکایی یک حرکت استراتژیک نیست

براساس گزارش سی‌ان‌ان، ترامپ تلاش دارد تصمیمی را اجرایی کند که بر اساس آن چهار هزار سرباز امریکایی تا خزان سال جاری از افغانستان خارج می‌شوند. سی‌ان‌ان به نقل از دو مقام امریکایی گزارش داده است که مقامهای امریکایی در حال نهایی‌سازی طرح خروج بیش از...

رییس جمهور غنی: حرکت خطرناکی برای هدف قراردادن آزادی‌ها و ارزش‌های دو دهی پسین آغاز شده است

۸ صبح، کابل: محمدشرف غنی، رییس جمهور، می‌گوید که حرکت خطرناکی برای هدف قراردادن آزادی‌ها و ارزش‌های نزدیک به دو دهی پسین در کشور آغاز شده است و حکومت برای جلوگیری از این حرکت متعهد است.

آقای غنی این مطلب را روز دوشنبه، نهم سرطان، در نشست کابینه در واکنش به کشته شدن دو کارمند کمیسیون مستقل حقوق بشر در انفجاری در کابل مطرح کرده است.

صدیق صدیقی، سخنگوی ریاست جمهوری، در یک رشته توییت گفته است که آقای غنی انفجاری را که در آن دو کارمند کمیسیون مستقل حقوق بشر کشته شدند، حمله «تروریستی و وحشیانه» خوانده و آن را محکوم کرده است.

به گفته صدیقی، رییس جمهور غنی به نهادهای امنیتی دستور داده است تا اقدامات ویژه را به هدف تأمین امنیت فعالان حقوق بشری، جامعه مدنی و دادستان‌ها روی دست گیرند.

فاطمه خلیل و جاوید فولاد دو کارمند کمیسیون مستقل حقوق بشر روز شنبه، هفتم سرطان، در انفجاری در ناحیه دوازدهم شهر کابل کشته شدند. این رویداد که مسوولیت آن را فرد و یا گروهی بر عهده نگرفت، با واکنش‌های زیادی رویه‌رو شده است و در سطح ملی و بین‌المللی محکوم شد.

چند رویداد تروریستی دیگر نیز در این اواخر در شهر کابل به وقوع پیوسته است که مسوولیت آن را گروهی بر عهده نگرفته است.

مجلس نماینده‌گان از حکومت خواست تا هرچه زودتر نامزدوزیران را معرفی کند

۸ صبح، کابل: مجلس نماینده‌گان از حکومت خواسته است که هرچه زودتر نامزدوزیران را برای گرفتن رای اعتماد به این مجلس معرفی کند تا به سرپرستی‌ها در وزارت‌خانه‌ها نقطه پایان گذاشته شود. در اعلامیه‌ای که از سوی میررحمان رحمانی، رییس مجلس نماینده‌گان، روز دوشنبه، نهم سرطان، نشر شد، گفته شده است که خواست اعضای مجلس نماینده‌گان از حکومت معرفی نامزدوزیران در زودترین فرصت ممکن است.

طبق این اعلامیه، براساس دستور میررحمان رحمان و ماده‌ی ۷۸ اصول و ظایف داخلی مجلس نماینده‌گان، پنج کمیسیون تحت ریاست آقای رحمانی اسناد نامزدوزیران و شرایط آن‌ها را برای عضویت در کابینه، بررسی می‌کند. این پنج کمیسیون شامل کمیسیون‌های امور دینی و فرهنگی، امنیت داخلی، امور بین‌المللی، عدلی و قضایی و تفتیش مرکزی می‌شود.

در این اعلامیه گفته شده است که پس از نهایی‌شدن بررسی‌ها و ارائه آن به ریاست مجلس، نماینده‌گان در مورد دادن رای اعتماد به نامزدوزیران تصمیم خواهند گرفت. کمیسیون امنیت داخلی قرار است

فرمانده پولیس ولسوالی دهراوود ارزگان در حمله طالبان کشته شد

۸ صبح، کابل: مقام‌های محلی در ولایت ارزگان تأیید می‌کنند که شاه‌محمد شاه، فرمانده پولیس ولسوالی دهراوود ارزگان در یک حمله چریکی گروه طالبان کشته شده است.

شاه‌محمد شاه بینایی دو چشم خود را در جنگ با طالبان از دست داده بود و با آن‌هم امور فرماندهی پولیس ولسوالی دهراوود را به پیش می‌برد. او که از فرماندهان برجسته پولیس در ارزگان به شمار می‌رفت، پیش از این از چندین حمله طالبان جان سالم بدر برده بود. زرگی عبادی، سخنگوی والی ارزگان، به روزنامه ۸ صبح گفت که شاه‌محمد شاه، ساعت ۸:۰۰ شام روز دوشنبه، نهم سرطان، در حمله چریکی طالبان در جنوب شهر ترینکوت، مرکز ولایت ارزگان کشته شده است.

عبادی افزود که در این حمله دو محافظ فرمانده پولیس ولسوالی دهراوود زخمی شده‌اند که برای درمان به شفاخانه‌ی ولایتی ارزگان منتقل شده‌اند. ولسوالی دهراوود در ۳۵ کیلومتری غرب شهر ترینکوت، مرکز ارزگان واقع شده است.

دور تازه سفرهای خلیل زاد زیر سایه ادامه جنگ‌ها

دور تازه سفرهای زلمی خلیل‌زاد برای تسهیل مذاکرات صلح در زمانی انجام می‌شود که مرحله تازه‌ای از خشونت‌ها در آستانه مذاکرات صلح آغاز شده است.

حملات طالبان بر نیروهای امنیتی تشدید یافته است و در شهرها انفجار ماین‌های چسبکی و ماین‌های کنار جاده از مردم قربانی می‌گیرد.

هفته‌ی پیش موتر حامل کارمندان کمیسیون مستقل حقوق بشر مورد حمله قرار گرفت و در تازه‌ترین حادثه در پی اصابت سرگلوله‌ی هاوان بر یک محل غیر نظامی در ولایت هلمند، بیش از ۲۰ غیرنظامی کشته شده‌اند و شمار زیادی نیز زخم برداشته‌اند.

انتظار می‌رفت که پس از امضای توافق‌نامه صلح میان امریکا و طالبان حملات طالبان کاهش یابد و حکومت نیز حملاتش را بر این گروه کم کند. هر چند حکومت همواره از وفاداری به آتش‌بس سخن گفته است، اما جنگ میان حکومت و طالبان قطع نشده است.

طالبان با وجودی که از تعهد به آتش‌بس اعلام نشده سخن می‌گویند، اما واقعیت میدان جنگ و ادامه ناامنی‌ها در کلان‌شهرهای افغانستان خلاف آن را ثابت می‌کند.

دور تازه سفرهای زلمی خلیل‌زاد با هدف کمک به روند مذاکرات صلح آغاز شده است. وزارت خارجه امریکا در اعلامیه‌ای گفته است که نماینده ویژه این وزارت در امور صلح، قرار است به قطر، پاکستان و ازبکستان سفر کند.

در این اعلامیه هدف اصلی این سفرها، طلب همکاری همه‌ی افغان‌ها برای کاهش خشونت‌ها و رهایی زندانیان گفته شده است. هم‌چنان در این اعلامیه آمده است که زلمی خلیل‌زاد و هیأت همراهش به علت محدودیت‌های سفر بر اثر ویروس کرونا به افغانستان سفر نخواهند کرد و از طریق کنفرانس ویدیویی با مقامات افغانستان صحبت خواهند کرد.

گفته می‌شود در این سفر مدیر عامل شرکت سرمایه‌گذاری توسعه‌ی بین‌المللی امریکا و تیمش خلیل‌زاد را همراهی می‌کنند و هدف از حضور این مقام تاکید بر پیوند میان صلح و توسعه اقتصادی عنوان شده است. وزارت خارجه امریکا در این اعلامیه تأکید کرده است که صلح افغانستان با رشد اقتصادی و اتصال منطقه‌ای ارتباط نزدیک و متقابل دارد.

این در حالی است که ادامه جنگ‌ها و ناامنی‌های اخیر امید صلح و ادامه موفقیت‌آمیز مذاکرات را در نزد مردم کم‌رنگ کرده است. در دو هفته گذشته سخن از آغاز زود هنگام مذاکرات صلح در میان بود. شورای مصالحه‌ی ملی هیات مذاکره‌کننده را تعیین کرده بود و سخنگوی وزارت صلح گفته بود که به زودی مذاکرات بین‌الافغانی آغاز خواهد شد، حتا زمان و مکان این مذاکرات نیز روشن شده بود؛ قرار بود جلسه مقدماتی این گفت‌وگوها در پایان جولای در قطر برگزار گردد.

در یک هفته اخیر که انتظار می‌رفت بحث صلح با جدیت بیش‌تر دنبال گردد و آماده‌گی‌های نهایی برای آغاز این گفت‌وگوها با مردم در میان گذاشته شود، اما بیش‌ترین خبرهای جنگ و تلفات نظامی و ملکی ناشی از حملات اخیر طالبان به بحث گرم حکومت و طالبان بدل شده بود.

به نظر می‌رسد که بحث مذاکرات بین‌الافغانی زیر سایه جنگ و ناامنی‌های اخیر قرار گرفته است و احتمالاً دلیل شروع دور تازه سفرهای زلمی خلیل‌زاد نیز؛ از سرگیری آماده‌گی‌ها و دعوت از حکومت و طالبان برای پی‌گیری جدی‌تر این بحث باشد.

زلمی خلیل‌زاد با علاوه کردن مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری توسعه‌ی بین‌المللی امریکا در هیات همراهش می‌خواهد به پی‌آمدها و امتیازات اقتصادی ناشی از مذاکرات صلح در منطقه تاکید کند. چیزی که آشکار است این است که برخلاف آن‌چه انتظار می‌رفت، مذاکرات بین‌الافغانی با چالش‌های جدی‌ای روبه‌رو شده است و چشم‌انداز صلح تیره و تار به نظر می‌رسد.

انتظار می‌رود که نماینده‌ی ویژه امریکا در امور صلح در دور تازه‌ی سفرهایش برای عملی شدن جلسه‌ی مقدماتی مذاکرات بین‌الافغانی تلاش‌های بیش‌تری بکند و مشکلات پیش آمده را از میان بردارد. این که آقای خلیل‌زاد می‌تواند به چنین هدفی برسد، هنوز روشن نیست.

مذاکرات بین‌الافغانی امید بزرگی را برای رسیدن به صلح و پایان جنگ در افغانستان در میان مردم ایجاد کرده بود، اما تداوم جنگ و ناامنی‌ها و تلفات انسانی ناشی از این جنگ‌ها، این امید را در دل مردم کم‌رنگ کرده است.

طوری که معلوم می‌شود روند مذاکرات بین‌الافغانی با تاخیر روبه‌رو شده است و زمان آغاز این مذاکرات نیز روشن نیست.

دفتروالی هلمند:

در حمله راکتی طالبان و انفجار موتر بمب در بازار ولسوالی سنگین ۲۳ غیرنظامی کشته شده‌اند

باسط پیش‌تر در صحبت با روزنامه ۸صبح شمار تلفات این حادثه را ۱۰ کشته و هشت زخمی گفته بود.

ولسوال سنگین در ادامه افزود که گروه طالبان چهار فیر راکت را بر قرارگاه لوای دوم ارتش شلیک کرده بود که دو فیر آن در قرارگاه لوای دوم اصابت کرده و دو فیر دیگر آن از این قرارگاه گذشته و به ساحه «گنج‌بازار» اصابت کرده است. این در حالی است که گروه طالبان نیروهای دولتی را مسوول حمله‌ی راکتی بر منطقه گنج‌بازار ولسوالی سنگین اعلام کرده است.

ولسوال سنگین این ادعا را رد کرد و افزود که گروه طالبان مسوول این حمله راکتی است.

روح‌الله باسط گفت که چند فیر راکت دیگر نیز پس از چاشت روز دوشنبه بر قرارگاه لوای دوم ارتش در ولسوالی سنگین انداخت شده است که تلفاتی در پی نداشته است.

دفتر والی هلمند نیز اعلام کرده است که نیروهای امنیتی هیچ گونه تحرکات و عملیات توپ‌خانه‌ای را در ساحه اجرا نکرده‌اند. این دفتر هم‌چنان گفته است که طالبان به راکت‌پراکنی خود بر قرارگاه ارتش در سنگین ادامه داده‌اند تا واکنش نیروهای امنیتی را در قبال داشته باشد و ادعای نادرست‌شان را از طریق ثابت کند.

هلمند در جنوب از ولایت‌های ناامن به شمار می‌رود. روز گذشته نیز این ولایت شاهد یک روز خونین برای غیرنظامیان بود. در نتیجه انفجار یک ماین جاسازی شده در ولسوالی واشیر هلمند، شش غیرنظامی کشته شدند. قربانیان سه مرد، دو کودک و یک زن از اعضای یک خانواده بودند.

۸صبح، کابل: دفتر والی هلمند اعلام کرد که در پی حمله راکتی طالبان و انفجار یک موتر بمب‌گذاری شده در هنگام برگزاری یک «میله عنعنوی» در بازار ولسوالی سنگین ۲۳ غیرنظامی کشته شده و ۱۵ غیرنظامی دیگر زخم برداشته‌اند.

این دفتر با نشر خبرنامه‌ای گفته است که گروه طالبان ابتدا چهار راکت را به بازار ولسوالی سنگین شلیک کرده است و سپس یک موتر بمب‌گذاری شده در این ساحه منفجر شده است.

دفتر والی هلمند به نقل از منابع مردمی گفته است که در این انفجار ۲۳ غیرنظامی کشته شده و ۱۵ غیرنظامی دیگر زخم برداشته‌اند. طبق اعلام دفتر والی هلمند، در این رویداد دو عضو گروه طالبان نیز کشته شده‌اند.

این دفتر گفته است که این رویداد در هنگام برگزاری یک میله عنعنوی رخ داده و در آن شماری از خانه‌ها تخریب و حیوانات تلف شده‌اند.

روح‌الله باسط، ولسوال سنگین می‌گوید که «گنج‌بازار یا میلۀبازار» ولسوالی سنگین ولایت هلمند ساعت نه صبح روز دوشنبه، نهم سرطان، در حالی که جمع زیادی از مردم در آن حضور داشتند، مورد اصابت دو فیر راکت قرار گرفت.

ولسوال سنگین در صحبت با روزنامه‌ی ۸صبح گفت که در نتیجه اصابت راکت در این بازار ۲۵ نفر کشته و ۲۰ نفر دیگر زخمی شده‌اند که در میان‌شان کودکان و بزرگ‌سالان شامل‌اند. او احتمال داد که شمار تلفات این حادثه افزایش یابد.

دست کم ۱۰ غیرنظامی در نتیجه اصابت راکت در بازار ولسوالی سنگین هلمند کشته شدند

شلیک کرده‌اند که اصابت یک راکت آن در بازار ولسوالی سنگین از غیرنظامیان قربانی گرفته است. در همین حال، زمان همدرد، سخنگوی پولیس هلمند، می‌گوید که یک انفجار در بازار ولسوالی سنگین که در آن‌جا «میله» برگزار می‌شد، صورت گرفته است.

او افزود که تاکنون از نوعیت این انفجار معلوماتی در دست نیست.

به گفته او، گفته شده است که در این انفجار ۱۰ نفر کشته و حدود ۲۰ نفر دیگر زخمی شده‌اند.

قاری یوسف، از سخنگویان گروه طالبان، گفته است که در نتیجه حملات راکتی نیروهای دولتی در بازار ولسوالی سنگین چندین غیرنظامی کشته شده‌اند. سخنگوی پولیس هلمند این ادعا رد کرد و افزود که این رویداد در ساحه زیر کنترل طالبان رخ داده است و دولت در آن‌جا هیچ‌گونه تحرکات نظامی نداشته است.

لوی سارنوالی:

در شش ماه اخیر ۵۲۵

تن در پیوند به قاچاق

«مسکرات و مواد مخدر» به

مجازات محکوم شده‌اند

۸صبح، کابل: لوی سارنوالی می‌گوید که در شش ماه پسین ۳۹۹ پرونده قاچاق «مسکرات و مواد مخدر» را ثبت و بررسی کرده است.

جمشید رسولی، سخنگوی لوی سارنوالی، روز دوشنبه، نهم سرطان، به روزنامه ۸صبح گفت که از میان این پرونده‌ها ۲۲۰ پرونده آن مراحل محاکماتی خود را گذرانده و در پیوند به آن ۵۲۵ نفر از ۲۰ هزار افغانی جزای نقدی تا ۳۰ سال زندان محکوم به مجازات شده‌اند.

در میان محکومان ۳۵ تن از «موظفان خدمات عامه»، چهار زن و یک شهروند خارجی شامل‌اند. رسولی افزود که این قضایا در سراسر کشور اتفاق افتاده و لوی سارنوالی در ربع چهارم سال ۱۳۹۸ خورشیدی و ربع نخست سال روان به آن‌ها رسیده‌گی کرده است.

در پیوند به این قضایا ۴۹۰ تن به شمول پنج خانم و یک شهروند خارجی بازداشت شده‌اند.

طبق معلومات لوی سارنوالی، در پی رسیده‌گی به این قضایا، ۸۱۵۳۵۵ کیلوگرام هیروین، ۸۶ کیلوگرام مورفین، ۳۵۶۰۰۵ کیلوگرام شیشه، ۵۴ هزار و ۲۹۸۷۵۸ کیلوگرام چرس، ۱۰ هزار و ۱۴۵۷۲۲ کیلوگرام تریاک، ۲۸ هزار و ۷۹۶ کیلوگرام بنگ‌دانه و یک هزار و ۸۸۴ کیلوگرام خشخاش ضبط شده است.

هم‌چنان مرتبط به همین قضایا، ۳۱۹۴۷ کیلوگرام تابلیت «کا»، سه هزار و ۲۷۵ لیتر مشروب الکلی، نه هزار و ۸۲۲۶۵۴ لیتر تیزاب و ۲۷ هزار ۴۳۹۰۴۶ کیلوگرام مواد کیمیایی جامد، نیز ضبط شده است.

سخنگوی لوی سارنوالی گفت که براساس حکم محکمه، ۱۱۵ عراده موتر، ۱۷ عراده موترسایکل، ۵۷ میل سلاح مختلف و ۵۸۷ سیت موبایل نیز مصادره شده است.

جمشید رسولی افزود که طبق حکم محاکم، ۱۲ میلیون و ۵۷۰ هزار و ۱۴۶ افغانی و ۲۳ هزار و ۲۰ دالر امریکایی، نیز به حساب قطعی خزانه دولت واریز شده است.

کابل با داشتن ۹۱ قضیه قاچاق مسکرات و مواد مخدر و ننگرهار با داشتن ۸۶ مورد بالاترین آمار جرایم مسکرات و مواد مخدر را داشته‌اند.

وزارت امور داخله نیز پیش‌تر اعلام کرده بود که در جریان ۱۰ سال گذشته بیش از ۳۰ هزار قاچاق‌بر مواد مخدر را در سراسر کشور بازداشت کرده است.

شمار بیماران کووید-۱۹

در کشور از مرز ۳۱ هزار

تن گذشت

۸صبح، کابل: وزارت صحت عامه اعلام کرد که از ۷۶۱ نمونه‌گیری در یک شبانه‌روز گذشته ابتلای ۲۷۱ تن به ویروس کرونا تثبیت شده است.

با ثبت این رقم، شمار مجموعی مبتلایان به کرونا در کشور به ۳۱ هزار و ۲۳۸ تن افزایش یافته است.

در یک شبانه‌روز گذشته ۱۲ بیمار کووید-۱۹ در کشور جان باخته‌اند. وزارت صحت عامه شمار مجموعی قربانیان کرونا را ۷۳۳ تن اعلام کرده است. این وزارت روز گذشته اما آمار قربانیان را ۷۳۷ تن اعلام کرده بود که به این ترتیب، شمار مجموعی قربانیان ویروس کرونا در کشور به ۷۴۹ تن رسیده است.

طبق اعلام وزارت صحت عامه، در یک شبانه‌روز گذشته یک هزار و ۳۳۰ بیمار کووید-۱۹ در کشور پس از صحت‌یابی از شفاخانه‌ها مرخص شده‌اند.

شمار مجموعی بهبودیافته‌گان در کشور به ۱۳ هزار و ۹۳۴ تن رسیده است. در حال حاضر ۱۶ هزار و ۵۷۱ تن بیمار فعال کووید-۱۹ در کشور وجود دارند.

بی‌توجهی شهروندان یا سهل‌انگاری مسوولان: بیش‌تر طرح‌های جلوگیری از گسترش کرونا عملی نشده است

حسین بهار

در حالی که افغانستان مرحله فلاکت‌بار ویروس کرونا را پشت سر می‌گذارد، بیش‌تر طرح‌ها برای جلوگیری از گسترش این ویروس به شکل جامع عملی نشده است. بر اساس طرح‌هایی که از سوی وزارت صحت عامه اعلام شده بود، پوشیدن ماسک و رعایت فاصله دو متری اجباری و تجمعات بیش از ۱۰ نفر و بیرون رفتن بزرگسالان از خانه نیز ممنوع شد. با این حال اما بیش‌تر این موارد به شکل کامل اجرایی و پی‌گیری نشده است. از سویی هم، مردم به تدابیری که کمیته مبارزه با کرونا کابل پس از رفع قرنطین در نظر گرفته بود نیز، به استثنای چند مورد، توجه جدی نکرده‌اند. در این تدابیر، گشت‌وگذار موترها به دو بخش «جفت و طاق» دسته‌بندی شده و تردد موترهای بیش از سه سرنشین نیز ممنوع شده بود. هم‌زمان با این، کار وسایل برقی، فروشگاه‌های مواد تعمیرات و ورکشاپ‌ها، به زمان مشخصی محدود و بر بسته ماندن حمام‌ها و سالن‌ها و باشگاه‌های ورزشی تاکید شده بود، اما این تدابیر به وضوح در سطح شهر نقض شده است. شهروندان کمیته مبارزه با کرونا را در اعمال و پی‌گیری کردن درست طرح‌ها ناکام می‌دانند. مسوولان نیز با استدلال بر بی‌تفاوتی مردم، می‌گویند که پی‌گیری کامل این موارد نیاز به همکاری مردم و جدیت بیش‌تر نیروهای امنیتی دارد. پولیس اما تصریح می‌کند که در اعمال این طرح‌ها نقش قوه ناظر را داشته و در مواقع مورد نیاز اقدام کرده است. این در حالی است که به گفته آگاهان صحنی، شرایط بحران کرونا در کشور به تدریج به سمت پیچیده‌تر شدن می‌رود.

بحران کرونا در کشور وارد پنجمین ماهش می‌شود. شهروندان اما هنوز به توصیه‌ها و طرح‌های وزارت صحت عامه و تدابیر کمیته مبارزه با کرونا به گونه جدی توجه نکرده‌اند. کمیته مبارزه با کرونا کابل در یکم جوزا تدابیر تازه‌ای برای بازگشایی اصناف در نظر گرفت و تصریح کرد که شهروندان در صورت شکستن قواعد با «واکنش‌های جدی» روبه‌رو خواهند شد. اکنون که یک ماه از اجرایی‌شدن این تدابیر می‌گذرد، به جز موارد معدود، بیش‌تر قواعد از سوی شهروندان نقض شده است. این کمیته اعلام کرد که از تردد موترهایی که بیش از سه سرنشین را حمل می‌کنند، جلوگیری خواهد. با این حال اما بیش‌تر راننده‌گان و شهریان بدون توجه به این اصل در سطح شهر رفت‌وآمد می‌کنند. از سویی هم، این کمیته اعلام کرد، موترها را بر اساس نمبر آخر پلिट‌های‌شان تنظیم کرده تا نمبر پلिट‌های طاق در روزهای طاق و نمبر پلिट‌های جفت نیز در روزهای جفت به علاوه روز جمعه گشت‌وگذار کنند. این قاعده از همان روزهای اول به وضوح توسط راننده‌گان در سطح شهر نقض شده است.

ذبیح محمدی، باشنده‌ی کابل روز دوشنبه، نهم جوزا به روزنامه ۸صبح گفت که کمیته مبارزه با کرونا در تنظیم رفت‌وآمد پلिट‌های طاق و جفت ناتوان بوده و مردم بدون توجه به این اصل در سطح شهر گشت‌وگذار می‌کنند. هر چند مسوولیت بررسی این اصل به دوش ریاست ترافیک کابل گذاشته شده، اما شهریان معتقد اند که تشخیص آخر نمبر پلिट‌ها و رسیده‌گی به جرایم این چنینی زمان‌بر بوده که رسیده‌گی به آن از توان ترافیک بالاتر است. کمیته مبارزه با ویروس کرونا هم‌چنان تصریح کرده بود که موترهای تناژ بلند بین ساعت‌های نه شب تا پنج صبح گشت‌وگذار کنند. راننده‌گان نیز با توجه به این‌که اصل متذکره در گذشته نیز اعمال شده بود، به آن عمل کرده‌اند و به تدابیر اعمال شده پابند مانده‌اند.

در فعالیت برخی از اصناف اما نقض صریح تدابیر کمیته مبارزه با کرونا دیده می‌شود. هر چند کمیته مبارزه با کرونای ولایت کابل اعلام کرده بود که دکان‌های وسایل برقی، فلزکاری، نجاری، موبایل‌فروشی‌ها، ترمیم‌گاه‌های موتر و دست‌فروشی‌ها که در یک محل قرار دارند، فعالیت‌شان را تنها در جریان ساعت دو تا پنج پس از چاشت ادامه دهند، اما بیش‌تر مالکان این اصناف به تدابیر توجه نکرده و به کارهای‌شان در جریان روز ادامه داده‌اند. به گفته منصور، باشنده ناحیه هشتم کابل، ترمیم‌گاه‌های موتر در جوار نقلیه سیاه‌سنگ از اوایل روز باز می‌شوند و تا پایان روز به کارشان دوام می‌دهند. این در حالی است که ریاض احمد، باشنده احمدشاه بابا مینه کابل می‌گوید، همه اصناف در آن نواحی در جریان روز باز بوده و هیچ مرجعی تدابیر کمیته مبارزه با کرونا را تطبیق نکرده است.

هر چند کمیته مبارزه با کرونای ولایت کابل در تدابیرش پس از روزهای عید گفته بود که مغازه‌ها و مراکز تولید و عرضه مواد تعمیرات از ساعت هشت صبح تا دو بجای پس از چاشت می‌توانند با در نظر داشت رهنمود صحنی وزارت صحت عامه به کارشان ادامه دهند، اما باشنده‌گان می‌گویند که این اصناف در برخی از نقاط کابل بدون توجه به رهنمودها حتا در پایان روز نیز به کارشان ادامه داده‌اند و کمیته مبارزه با کرونای کابل تنها توانسته است زمان کاری عمده‌فروشی‌ها را در سطح شهر تنظیم کند. از سویی هم، این کمیته گفته بود که رستوران‌ها و هتل‌ها مشتری نخواهند پذیرفت و باید تنها خدمات غذایی را پشت درب منزل ارایه می‌کنند. با این حال اما برخی از رستوران‌ها در نقاط شهر باز بوده و خدمات فزیک‌ی را به گونه واضح یا پنهانی به مشتریان‌شان ارایه می‌کنند. پیش‌تر از باز بودن برخی از حمام‌ها و سالن‌ها و باشگاه‌های ورزشی نیز در شماری از بخش‌های شهر گزارش شده است، در حالی که مسوولان در تدابیرشان، بر بسته ماندن این مکان‌ها تاکید کرده بودند.

هر چند کمیته مبارزه با کرونا کابل گفته بودن که خریداران عمده‌ای که از ولایات می‌آیند نیز

خریده‌های‌شان را از ساعت پنج تا هشت صبح تکمیل کرده و پس از آن در شهر گشت‌وگذار نکنند، اما این تدبیر نیز از سوی مردم نادیده گرفته شده است. مدثر لطفی، یکی از فروشنده‌گان افزود که مندوی کابل از هشت صبح تا ۱۲ پس از چاشت باز بوده و مردم در جریان این ساعت‌ها خریدشان را انجام می‌دهند. به گفته وی، تشخیص خریدارهای عمده برای تنظیم زمان خرید آن‌ها، کار پیچیده‌ای بوده که از توان کمیته مبارزه با کرونا بالا است. با این حال وی می‌گوید که مندوی کابل و مندوی باغ قاضی با توجه به نزدیک بودن حوزه‌ها و پوسته‌های امنیتی، پس از تکمیل شدن زمان معین آن بسته شده و از خریدوفروش جلوگیری می‌شود.

کمیته مبارزه با کرونای کابل هم‌چنان اعلام کرده بود که زرگری‌ها کارهای‌شان در روزهای طاق هفته از ساعت دوی پس از چاشت تا شش شام تنظیم کنند. این صنف از فروشنده‌گان اما در برخی از بازارهای خلاف زمان تعیین شده به خریدوفروش پرداخته‌اند. در تازه‌ترین مورد، دزدان یک طلافروشی را ساعت ۷:۱۵ صبح روز یک‌شنبه، هشتم جوزا در گولایی مهتاب‌قلعه از نواحی ششم شهر کابل به سرقت بردند. این رویداد در حالی اتفاق افتاد که بر اساس کمیته مبارزه با کرونا، دکان‌های زرگری باید تنها در ساعات محدود پس از چاشت باید به کارشان ادامه می‌دادند.

هم‌زمان با بی‌توجهی به تدابیر کمیته مبارزه با کرونا، شهروندان حتا به طرح وزارت صحت عامه مبنی بر اجباری شدن رعایت فاصله دو متری و پوشیدن ماسک نیز پابند نمانده‌اند. هر چند این وزارت تجمعات بیش از ۱۰ نفر و بیرون شدن بزرگسالان از خانه را ممنوع کرده بودند، اما شهروندان می‌گویند که به وضوح شاهد نقض این طرح‌ها در سطح شهر بوده‌اند. این شهروندان ضمن ابراز نگرانی از پیچیده‌تر شدن بحران کرونا، مسوولان را به ناتوانی در اعمال تدابیر و طرح‌های جلوگیری از گسترش این ویروس متهم می‌کنند و می‌گویند که حکومت ابراز لازم برای اجرایی کردن این طرح‌ها و تدابیر را ندارد. مسوولان در وزارت صحت عامه در واکنش به این موارد می‌گویند که هنوز اجرایی شدن این طرح‌ها و تدابیر را ارزیابی نکرده‌اند تا در مورد نقض آن دیدگاه‌شان را داشته باشد.

کمیته مبارزه با کرونای ولایت کابل اما می‌گوید که همه تلاش‌هایش را برای اجرایی کردن و پی‌گیری تدابیر و طرح‌ها انجام داده و برخی موارد را برخاسته از بی‌توجهی شهروندان می‌داند. ناصر مهری، سخنگوی والی کابل به روزنامه ۸صبح گفت که والی کابل در بیش‌تر مواقع از اصناف دیدن کرده و از مراعات کردن تدابیر و توصیه‌های صحنی اطمینان یافته است. وی هرچند افزود که مواردی از باز شدن غیرقانونی رستوران‌ها گزارش شده بود، اما به گفته وی، کمیته مبارزه با کرونا دستور بسته شدن آن اصناف را صادر کرده است. با این حال، سخنگوی والی کابل گفت که گزارش‌دهی تجمعات بیش از

۱۰ نفر و برگزار کردن مراسم از مسوولیت‌های شهروندان است و باید آن را با پولیس یا کمیته مبارزه با کرونا در میان بگذارند. آقای مهری افزود که این کمیته در سطح ولسوالی‌ها از برگزاری مراسم عروسی جلوگیری کرده است.

وی تصریح کرد که ترافیک و پولیس در برخی از مواقع خلاف‌ورزی‌ها در تدابیر گشت‌وگذار موترهای جفت‌وطاق را جریمه کرده و از فعالیت آنان جلوگیری کرده است. ناصر مهری گفت که مسوولان اصناف نیز در باره‌ی رعایت تدابیر زمانی به این کمیته اطمینان داده و هیأت کمیته از کارهای آنان نظارت می‌کند. به گفته سخنگوی والی کابل در صورتی که اصناف خلاف قواعد عمل کنند، کارهای‌شان از سوی این کمیته متوقف می‌شوند. آقای مهری افزود که شماری از نهادها، از جمله وزارت صحت عامه، امنیت ملی، پولیس ملی و جامعه مدنی، در تطبیق جامع این طرح دخیل بوده و نقش اساسی‌ای در این راستا دارند. هر چند وی تصریح کرد که تلاش‌ها در اعمال این تدابیر وجود داشته، اما به گفته او، این روند به همکاری مردم و جدیت بیش‌تر مسوولان امنیتی نیازمند است.

هم‌زمان با تاکید کمیته مبارزه با کرونا کابل به نقش پولیس در اعمال بهتر تدابیر جلوگیری از گسترش ویروس کرونا، وزارت امور داخله می‌گوید که پولیس در صورت نیاز اقدام کرده است. طارق آرین، سخنگوی این وزارت به روزنامه ۸صبح گفت که وزارت امور داخله یک عضو کمیته مبارزه با کرونا بوده و مسوولیت همه مراحل تطبیق را بر عهده ندارد. وی افزود که شهرداری کابل و ریاست ترافیک در برخی از موارد مسوولیت داشته‌اند و پولیس در این راستا نقش نظارتی را به دوش دارد. به گفته آقای آرین، این نقش زمانی آغاز می‌شود که برخی از اصناف تقسیم اوقات را نقض کنند و از پولیس در آن راستا کمک خواسته شود. سخنگوی وزارت امور داخله گفت که پولیس به عنوان عضو نظارتی در راستای اعمال فشارها و هنگام خودداری از پرداخت جریمه‌ها اقدام خواهد کرد، اما به گفته وی نباید مسوولیت‌های سایر نهادها به دوش پولیس انداخته شود.

این طرح و تدابیر پیش‌گیرانه برای جلوگیری از گسترش ویروس کرونا در حالی نقض می‌شود که کشور در مرحله اوج فلاکت کرونا قرار دارد. بر اساس آمارهای رسمی، شمار مبتلایان ثبت‌شده‌ی کووید-۱۹ از مرز ۳۱ هزار نفر و ارقام ثبت‌شده‌ی جان‌باخته‌گان بر اثر این بیماری از ۷۳۰ نفر گذشته است. پیش‌تر آگاهان صحنی گفته‌اند که میزان مبتلایان و جان‌باخته‌گان ویروس کرونا در کشور به مراتب بیش‌تر از آمارهایی است که وزارت صحت عامه با مردم شریک می‌کند. این آگاهان تصریح کرده بودند که در صورت شکسته شدن تدابیر و عملی نشدن طرح‌های صحنی، مبارزه با کرونا با گذشت زمان پیچیده‌تر و دامنه این ویروس گسترده‌تر می‌شود.

حبیب حمیدزاده

حمایت پاکستان از صلح افغانستان به این می‌ماند که بگوییم طالبان زین پس از دموکراسی، رقص، آزادی زنان، حقوق بشر، آزادی بیان، لیبرالیسم و در کل از نظم دموکراتیک حمایت می‌کنند.

حمایت پاکستان از صلح افغانستان حتا از این هم دشوارتر و غیرواقع‌بینانه‌تر است؛ به این دلیل که این دو کشور همسایه هیچ‌گاه رابطه نیک نداشته‌اند. افغانستان با شکل‌گیری پاکستان به عنوان واحد سیاسی جدید مخالف بود و برای همین در خزان ۱۹۴۷ در سازمان ملل متحد، به پذیرش پاکستان مستقل از هند رای رد داده بود. به دنبال آن همیشه از پشتون‌ها و بلوچ‌های جدایی‌طلب و تجزیه‌طلب پاکستان و الحاق آنان و قلمروشان به افغانستان، حمایت و پشتیبانی کرده است. افزون بر این بر بخشی از خاک کنونی پاکستان نیز دعوی مالکیت دارد. زمانی که کشورهای جهان به حمایت دو ادوگاه متضاد پیوستند، افغانستان به جانب شوروی لنگر انداخت و پاکستان به ایالات متحده‌ی امریکا. بنابراین، از زمان شکل گرفتن پاکستان(۱۹۴۷) به این سو، رابطه دو همسایه (پاکستان و افغانستان) همواره پرتنش و در کشاکش بوده است. هر دو کشور در تمام این سال‌ها در پی انتقام‌گیری از یک‌دیگر بوده‌اند. در این مدت هیچ‌گاه رابطه دوستانه میان دو کشور برقرار نبوده و هر دو کشور از تمام گزینه‌ها برای تخریب یک‌دیگر استفاده کرده‌اند. اما مشکل از کدام طرف است؟ مقصر اصلی کدام یکی است: پاکستان یا افغانستان؟

تا روی کار آمدن مجاهدین تقریباً تمام طرف‌های سیاسی در داخل افغانستان یا از پشتونستان مستقل یا از الحاق پشتون‌های پاکستان با افغانستان کنونی حمایت می‌کردند. این ادعا و روایت را اعضای حزب دموکراتیک خلق قبل از به قدرت رسیدن‌شان و هنگامی هم که به قدرت رسیدند، سلطنت‌طلبان، داوودخان، غبار و فرهنگ و بقیه تبلیغ می‌کردند و خواستار جدایی پشتون‌های آن سوی دیورند از پاکستان بودند. در این مرام چپ و راست و حکومت‌های دهه‌ی چهل تا پایان دهه شصت خورشیدی موافق و همراه بودند. در دهه چهل خورشیدی و پنجاه و شصت تمام رهبران و اعضای حزب دموکراتیک خلق و پرچم در «روز پشتونستان» یک‌جا با رهبران تبعیدی ماورای دیورند تظاهرات به راه می‌انداختند. اعضای رهبری حزب دموکراتیک

خلق و طرف‌های دیگر به تبعیدی‌های آن سوی خط دیورند و مخالفان مسلح دولت پاکستان پناه می‌دادند و ضرویات آن‌ها را برای مبارزه با دولت پاکستان فراهم می‌کردند. احزاب آشکار و مخفی آن دوران در خط مشی و اساس‌نامه‌های حزبی و سازمانی‌شان در قسمت سیاست خارجی از پشتونستان مستقل از پاکستان و یا ملحق به افغانستان سخن می‌گفتند. این رویکرد نوعی الزامیت سیاسی نیروهای سیاسی آن دوران بود. اعضای حزب دموکراتیک خلق، به خان عبدالغفار خان حرمت خاص قابل بودند، حتا تداوی و دیگر مایحتاج او برعهده اعضای حزب دموکراتیک خلق بود. صدها جوان پشتون و بلوچ پاکستانی از جانب وزارت اقوام و قبایل برای تحصیل به اتحاد جماهیر شوروی گسیل می‌شدند و از امکانات تحصیلی‌ای که سهم فرزندان افغانستان بود، به آن‌ها بخشیده می‌شد. این برای آن بود که آنان را علیه پاکستان و برای جدایی‌طلبی از پاکستان آماده کنند. ببرک کارمل از زمان دانشجویی‌اش از مبارزات پشتون‌های ماورای دیورند در برابر حکومت پاکستان دفاع و حمایت می‌کرد. در زمان زمامداری‌اش دخترش را به عقد یکی از جوانان پشتون انقلابی-جدایی‌طلب و مخالف حکومت پاکستان به نام صفدر درآورد. سلیمان لایق از روی چنین علایق (علاقه جدا کردن پشتون‌ها از بدنه پاکستان) دخترش را به عقد جمعه‌خان صوفی، یکی از جوانان پشتون انقلابی و جدایی‌طلب آن طرف دیورند که سال‌ها برای مخالفتش با حکومت پاکستان در تبعید به سر می‌برد (در کابل اقامت داشت) درآورد. خانواده بوتو سال‌ها در افغانستان بودند و با دولت افغانستان علیه حکومت پاکستان فعالیت می‌کردند. مرتضی بوتو و شهنواز بوتو، فرزندان ذوالفقار علی بوتو، هم در کابل پناه داده شده بودند و با دختران افغانستانی ازدواج کردند. آنان نیز در مدت اقامت‌شان در کابل علیه حکومت ضیالحق فعالیت می‌کردند. بی‌نظیر بوتو در زمان حاکمیت حزب دموکراتیک خلق سفرهای مخفی به کابل داشت و تحایف قیمتی به خاطر همکاری‌اش با حکومت وقت کابل و فعالیت علیه حکومت وقت پاکستان، از جانب دولت کابل نصیبش می‌شد. یک بار داکتر نجیب‌الله یک انگشتر طلا به او هدیه داده بود. مداخله افغانستان در امور پاکستان از طریق حزب نیشنل عوامی و بلوچ‌ها و خانواده بوتو، با خروج نیروهای شوروی پایان یافت.

آیا پاکستان واقعاً از صلح افغانستان حمایت می‌کند؟

حتا بعد از آن هم داکتر نجیب با عبدالولی رهبر حزب نیشنل عوامی پاکستان توافق کرده بودند که هم‌زمان با تکمیل خروج قوای شوروی از افغانستان، ده‌ها هزار از مردمان آن طرف خط دیورند را وارد افغانستان کنند تا علیه مداخلات پاکستان ایستاد شوند. عبدالولی برای این کار مبلغ سه میلیون دالر از داکتر نجیب‌الله تقاضا کرده بود. در ۱۷ جوزای ۱۳۴۷ مقداری از این پول را داکتر نجیب‌الله در لندن به وی سپرده بود.

در مذاکرات حزب دموکراتیک خلق افغانستان با پاکستان (مذاکرات ژنیو) یکی از موارد جنجالی موضوع خط دیورند بود. در متن توافق‌نامه جمله «سرحدات موجود شناخته‌شده‌ی بین‌المللی» آورده شده بود که دولت افغانستان آن را نپذیرفت و به حیث سرحد از سند برداشته شده بود. در آن توافق‌نامه افغانستان خط دیورند را به رسمیت نشناخت. در موافقت‌نامه «سرحدات یک‌دیگر» را ذکر کردند و آن هم به این لحاظ که هر دو طرف تعبیر متفاوت از سرحدات خود داشتند.

اقدامات و انتقام پاکستان در برابر افغانستان را بعد از سقوط حزب دموکراتیک خلق حداقل اغلب مردم افغانستان شاهد بوده‌اند که یادآوری‌اش موی را در بدن هر آدم این سرزمین راست می‌کند. آن اقدامات و انتقام‌هایی که بعد از سقوط حکومت مجاهدین توسط پاکستان در قبال افغانستان روی دست گرفته شد، هم‌چنان به گونه‌های مختلف ادامه دارد.

با توجه به فراز و فرودهای روابط دو کشور، احتمال حمایت و پشتیبانی پاکستان از صلح افغانستان وجود ندارد. سعی این روزهای پاکستان به منظور برقراری صلح میان طالبان و دولت افغانستان نیست، بلکه چانه‌زنی بر سر حاکم کردن طالبان یا حداقل سهم برجسته‌ی آنان در ساختار و نظام پس از منازعه است تا از آن طریق اهداف و استراتژی بلندمدت خود را پی‌گیری و برآورده کند. دولت کابل و مردم افغانستان از همکاری صادقانه پاکستان در راستای آوردن صلح باید مطلق نومید باشند. از این همسایه بدنیت چنین چیزی بسیار بعید است. تمام هدف و تلاش پاکستان در نهایت امر یک افغانستان شکسته، زخمی، وابسته به پاکستان و افتاده در منجلاب تعصب و تبعیض نژادی و قومی است. مگر این‌که معجزه‌ای رخ بدهد و پاکستان همه چیز را فراموش کند و در کل سیاست جدید منطقه‌ای‌اش را تدوین کرده روی دست بگیرد.

وضعیت پساکرونا و ضرورت توجه به دولت الکترونیک در حوزه رسیده‌گی‌های عدلی و قضایی

در حقوق افغانستان برای تشکیل دوسیه به صورت مجازی به صورت سیستم‌های خودکار یا نماینده‌گان الکترونیکی کمبودهای جدی داریم. هم‌چنین در مورد محکمه مجازی نیاز به تدوین قوانین و مقرراتی داریم. محکمه مجازی در حقیقت محکمه‌ای است که در آن کاغذی مشاهده نمی‌شود. ارتباط با شاهدان و حتا مدعی و مدعی‌علیه نیز می‌تواند به صورت مجازی باشد. در حالت معمول اجزای ساختار یک سیستم محکمه مجازی اولیه به این ترتیب است: دریافت عریضه، تفکیک عریضه‌ها، تعیین نوبت رسیده‌گی اولیه، رسیده‌گی اولیه، صدور قرار و یا درخواست کارشناسی، محکمه اصلی، صدور حکم و دستور به اقدام حکم. در این اجزا چیزی اضافه بر یک سیستم اداری مشاهده نمی‌شود و تمام اجزا نیز در لایه اداری و دفتر تبادل اطلاعات می‌کنند و می‌توان تمامی آن‌ها را با یک سیستم نرم‌افزاری بدون واسطه‌های محیطی به یک‌دیگر متصل کرد. مزایا و فواید عمده بهره‌گیری از تکنولوژی‌های جدید در حوزه رسیده‌گی‌های عدلی و قضایی

۱- تسریع در پروسه رسیده‌گی به دوسیه‌ها و صدور احکام و اصل شفافیت و سرعت؛ از این طریق مردم می‌توانند به سرعت امور قضایی و مسایل مربوط به محکمه خود را انجام داده و وضعیت‌شان را پی‌گیری کنند.

۲- نظارت سریع و مستمر بر دوسیه‌ها و محاکم قضایی.

۳- کاهش آلوده‌گی‌های زیست‌محیطی، هزینه‌ها و... بهره‌گیری از تکنولوژی‌های جدید ارتباطی در دستگاه قضایی به عنوان هدف اصلی دستگاه قضایی،

موجب تسهیل در رسیده‌گی به دوسیه‌ها و رهایی مردم از سرگردانی می‌شود، به طوری که دیگر لازم نیست مردم به محاکم مراجعه کنند و یا مجبور به سفرهای بین شهری برای ثبت عریضه شوند. هم‌چنین ارائه این خدمات قضایی دیجیتال باعث می‌شود بخش قابل ملاحظه‌ای از نیروهای انسانی که در محاکم در حال ثبت عریضه بودند تا رسیده‌گی قضایی، آزاد و در مراحل دیگری به خدمت گرفته شوند که صرفه‌جویی قابل ملاحظه‌ای از نظر مکان، نیروی انسانی و هزینه‌های جاری می‌شود.

۴- افزایش اعتمادپذیری مردم و مسوولان نسبت به تکنولوژی‌های جدید در حوزه قضایی؛ با شرایط کرونایی پیش‌آمده مردم چاره‌ای جز استفاده از وسایل دیجیتال و تغییر شیوه زنده‌گی خود نداشتند، اما بعد از استفاده از آن متوجه شدند که شاید بتوان به سیستم‌های جدید اعتماد و از آن‌ها در حوزه قضایی استفاده بهینه کرد.

تغییرات ایجاد شده در شیوه زنده‌گی و رفتاری مردم و گرایش به سمت استفاده از تکنولوژی‌های جدید، به نفع دیجیتالی شدن کشور و قدم بلندی به سوی دولت الکترونیک است. باید ثبات در استفاده از سیستم‌های نوین در حوزه رسیده‌گی‌های قضایی با حمایت از تغییر در قوانین و مقررات این بخش و ایجاد مراکز دیجیتالی جدید ایجاد شود. می‌توان با پشتیبانی و حمایت از نوآوری‌ها و تکنولوژی‌های جدید در زمینه‌های مختلف به ویژه در عرصه عدلی و قضایی، به سمت اصلاحات بنیادین و کاربردی حرکت کرد که خود زمینه‌ساز رشد و توسعه روزافزون کشور خواهد شد.

راه نرفته

دولت حداقلی روایتگر توسعه انسان‌محور

ناهید فرید

در اولویت‌بندی دغدغه‌های اجتماعی، بیم از بیکاری همواره یکی از مهم‌ترین دلواپسی‌های جوانان بوده است. بدون مبالغه بیش‌تر از ۹۰ درصد درخواست‌هایی که به آدرس نمایندگی این‌جانب فرستاده می‌شود، مربوط به مسایل استخدام در ادارات دولتی است. اما آیا میزان تقاضا در ادارات رسمی افغانستان با عرضه‌ی نیروی بشری در کشور قابل مقایسه است؟ آیا تنها آدرس برای استخدام، ادارات دولتی است؟ آیا بهتر نیست که حکومت به جای این‌که به اندازه‌ای بزرگ و پرهزینه باشد که برای تعدادی از متقاضیان کار ایجاد کند، کوچک و موثر باشد تا زمینه‌ی رشد اقتصادی و اشتغال را در همه‌ی عرصه‌ها فراهم کند؟ ایده‌ی دولت حداقلی که در این نوشتار به مزایای آن برای افغانستان می‌پردازم، عمدتاً از همین اندیشه سرچشمه می‌گیرد. دولت حداقلی که محصول مدرنیته و ثمره فردگرایی است، آن‌چنان‌که آنتونی آربلاستر، نویسنده و نظریه‌پرداز مکتب لیبرالیسم اشاره می‌کند، تلقی خودمختاری و نگرش به فرد به عنوان موجود واحد انسانی است. در این چارچوب، انسان ذاتاً به دنبال حداکثر مطلوبیت برای خود، کنش حکومتی که قصد دست‌برد در سرمایه، حقوق و ارزش‌هایش را دارد را برنمی‌تابد. دولت را رالیست‌های سیاسی و مارکسیست‌ها ابزار اجبار تلقی کرده و برخی چون بلاکستون،حقوق‌دان انگلیسی، آن را نهاد حقوقی و واجد قدرت قانونی توصیف می‌کنند. ماکس وبر، متفکر آلمانی، دولت را نهاد منحصر به کاربرد مشروع قدرت در یک سرزمین خاص می‌داند. اما شیرازه همه‌ی این تعاریف و مهم‌ترین مولفه‌ای که دولت را معنا می‌کند، نهادی است که برنامه‌اش «متحول کردن انسان به سوی توسعه» است.

ایالات متحده امریکا را نماد تطبیق موثر و عملی ایده‌ی حکومت حداقلی می‌دانند. با آن‌که کابینه‌ی امروزی در این کشور سمبول حکومت حداقلی است، مبارزه در این راستا سال‌ها است که آغاز شده است. جرالد فورد، رییس جمهور پیشین این کشور (۱۹۷۴) در جمله‌ی مشهورش گفته بود: «اگر حکومت به اندازه‌ای بزرگ باشد تا برای شما آن‌چه نیاز دارید را فراهم کند، به همان اندازه بزرگ خواهد بود که از شما هر آن‌چه دارید را بگیرد». رونالد ریگان (۱۹۸۱) نیز باور داشت که «حکومت راه حل مشکلات مردم نیست، بلکه خود مشکل است». وقتی جورج دبلیو بوش، چهل‌وسومین رییس جمهور ایالات متحده (۲۰۰۱) حکومت را به دست گرفت، قول داد که با ریاضت اقتصادی یک تریلیون دالر کمی به «حکومت غول‌پیکر» در این کشور گرسنگی بدهد.

افغانستان کشوری است که یکی از بزرگ‌ترین دولت‌ها را در مقایسه با جمعیتش دارد، اما با آن‌که اکنون حدود نیم میلیون نفر در ادارات دولتی افغانستان سرگرم کار اند، افغانستان از نگاه شاخص‌های بی‌کاری و فقر در اخیر جدول بانک جهانی قرار دارد. افغانستان بعد از سال ۲۰۰۱ ، به زعم روزنامه‌ی دیلی افغانستان، کشور کارمندا لقب گرفت، چون در این کشور بیش‌ترین میزان شاغلان را کارمندان دولتی تشکیل می‌دهند و بیش‌تر از ۷۰ درصد بودجه عادی کشور هزینه معاشات کارمندان دولتی می‌شود. به گونه مثال از مجموع ۵.۳ میلیارد دالر بودجه ملی سال گذشته، بیش از ۳.۶ میلیارد دالر بودجه عادی این کشور هزینه حکومت‌داری و معاشات دولتی است.

با نگاهی گذرا به عمل‌کرد حکومت، می‌بینیم که دولت بزرگ و کابینه‌ای با بیش از ۲۵ نفر که معرفی و گرفتن رای اعتمادش سال‌ها طول کشید، در کنار ده‌ها دلیل سیاسی دیگر که در این نوشتار نمی‌گنجد، از عمده‌ترین دلایلی بود که باعث شد رییس جمهور غنی به حداقل‌های قول‌های مهم اقتصادی‌اش مانند «ایجاد یک میلیون شغل» که لازمه‌ی روند توسعه در افغانستان است، در یک دوره ریاست جمهوری عمل نکنند. شاید بی‌راه نباشد اگر بگوییم از عمده‌ترین دلایل فساد گسترده در ادارات افغانستان همین بزرگ بودن حکومت است که آن را ناکارآ و غیر قابل کنترل ساخته است؛ حکومتی که مصارفش آن‌قدر زیاد است که با وجود هزینه‌ی عواید ملی و میلیاردها دالر حمایت‌های خارجی، ماه گذشته مجبور شد به علت کسر بودجه در مصارفش به صدها میلیون دالر قرضه بلندمدت ۱۵ الی ۳۰ ساله از بانک جهانی متوسل شود که از سوی مجلس نماینده‌گان رد شد.

قدر مسلم این است که به جای آن‌که حکومت به قدری بزرگ باشد که تمام دارایی‌های ملی را بلعبد، بهتر است به قدری کوچک باشد که بتوان آن را موثر، شفاف و پاسخگو ساخت. توجه به ناامنی و فساد اداری در افغانستان ما را از فساد بزرگ که دولت بزرگ است، غافل ساخته است. دولتی که دارایی‌های ملی را به گونه‌ی رسمی صرف تجمل‌گرایی، مصارف گزاف مقاماتش چون خریداری موترهای ضد گلوله، مهمان‌خانه‌های مجلل و سفرهای باکلاس می‌کند، هرگز به تحول و حکم‌رانی توسعه‌محور نمی‌اندیشد. ناکارآمدی نهادهای سیاسی بحث تازه‌ای نیست، اما آگاهی ملی از آن‌چه در نهاد دولت می‌گذرد، بیداری اجتماعی می‌طلبد. ما به مبارزه‌ای بزرگ برای دولت کوچک نیاز داریم؛ مبارزه‌ای که نگذارد نسل آینده‌ی افغانستان از ما یک مملکت فقیر و مقروض را به ارث ببرد.

«اطلاعیه تصمیم اعطای قرار داد»

بدینوسیله به تاسی از ماده چهل و سوم قانون تدارکات به اطلاع عموم رسانیده میشود که وزارت زراعت، آبیاری ومالداری در نظر دارد تا پروژه تدارک هشت قلم مواد خوراکه وادویه جات ماهیان مورد ضرورت فارم ماهی پروری قرغه تحت داوطلبی باز داخلی با کود نمبر MAIL/PD/NCB/G152/99 را به شرکت خالد شجاع داودزی لمتد دارای جواز نمبر (۹۸۱۱-۱۰۱۰) به قیمت مجموعی مبلغ (۲,۳۹۴,۰۰۰) افغانی (دو ملیون وسه صدو نود وچهار هزار افغانی) اعطا نماید.

اشخاص حقیقی و حکمی که هرگونه اعتراض در زمینه داشته باشند، میتوانند اعتراض خویش را از تاریخ نشراین اعلان الی هفت روز تقویمی طور کتبی توام با دلایل آن به ریاست تهیه وتدارکات وزارت زراعت، آبیاری و مالداری واقع کارته سخی، جمال مینه، وفق احکام ماده پنجاهم قانون تدارکات ارایه نمایند.

این اطلاعیه به معنی عقد قرار داد نبوده والی تکمیل میعاد فوق الذکر وطی مراحل قانونی بعدی، قرار داد منعقد نخواهد شد.

دکترهنی، اوبولگولو ومالداری وزارت
وزارت زراعت، آبیاری ومالداری

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت
دولت جمهوري اسلامي افغانستان

Islamic Republic of Afghanistan
Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock

پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی

دعوت به داوطلبی

شماره دعوت به داوطلبی: MAIL/UNDP/CBARD/NCB/GOOD-2020-1

پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی از تمام داوطلبان واجد شرایط دعوت می نماید تا در پروسه داوطلبی پروژه تهیه و تدارک لوازم امنیتی ضرورت دفاتر کابل وو لایات وپروژه تهیه و تدارک لوازم تکنالوژی معلوماتی (IT) تحت دو لات اشتراک نموده و نقل شرطنامه مربوط را در فلش دسک (حافظه) به شکل رایگان از بخش تهیه وتدارکات پروژه رشد زراعت وانکشاف روستایی وزارت زراعت آبیاری و مالداری به دست آورده آفر های خویش را مطابق شرایط مندرج شرطنامه و طبق قانون و طرزالعمل تدارکات طور سربسته از تاریخ نشر اعلان الی تاریخ ۲۱ جولای ۲۰۲۰ ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر به بخش تهیه وتدارکات پروژه رشد زراعت و انکشاف، تعمیر آمو، وزرات زراعت، آبیاری ومالداری، جمال مینه، کارته سخی ارایه نمایند. آفر های ناوقت رسیده و انترنیتی قابل پذیرش نمی باشد. قابل یادوری است که جلسه قبل از آفرگشایی به تاریخ ۱۲ جولای ۲۰۲۰ ساعت ۱۰:۰۰ قبل ازظهر در آدرس یاد شده تدویر میگردد.

تضمین آفر به صورت تضمین خط بانکی مبلغ تضمین آفرحصه اول: مبلغ ۷۵,۰۰۰,۰۰۰ هفتادو پنج هزار افغانی وتضمین آفر حصه دوم: مبلغ ۹۰,۰۰۰,۰۰۰ نود هزار افغانی

دکترهنی، اوبولگولو ومالداری وزارت
وزارت زراعت، آبیاری ومالداری

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت
دولت جمهوري اسلامي افغانستان

Islamic Republic of Afghanistan
Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock

معینیت مالی و اداری
ریاست تهیه و تدارکات
آمریت عمومی اجناس و خدمات غیر مشورتی

«اطلاعیه تصمیم اعطای قرار داد»

بدینوسیله به تاسی از ماده چهل و سوم قانون تدارکات به اطلاع عموم رسانیده میشود که وزارت زراعت، آبیاری ومالداری در نظر دارد تا پروژه تدارک هفت قلم روغنیاث وفلتر باب مورد ضرورت پروژه کمر بند سبز کابل برای سال مالی ۱۳۹۹ تحت داوطلبی باز داخلی با کود نمبر MAIL/PD/NCB/G158/99 را به شرکت تجارتي امیر سبحان دارای جواز نمبر (۵۴۱۶۱) به قیمت مجموعی مبلغ (۷۶۷,۸۴۰) افغانی (هفت صدو شصت وهفت هزار وهشت صدو چهل افغانی) اعطا نماید.

اشخاص حقیقی و حکمی که هرگونه اعتراض در زمینه داشته باشند، میتوانند اعتراض خویش را از تاریخ نشراین اعلان الی هفت روز تقویمی طور کتبی توام با دلایل آن به ریاست تهیه وتدارکات وزارت زراعت، آبیاری و مالداری واقع کارته سخی، جمال مینه، وفق احکام ماده پنجاهم قانون تدارکات ارایه نمایند.

این اطلاعیه به معنی عقد قرار داد نبوده والی تکمیل میعاد فوق الذکر وطی مراحل قانونی بعدی، قرار داد منعقد نخواهد شد.

دکترهنی، اوبولگولو ومالداری وزارت
وزارت زراعت، آبیاری ومالداری

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت
دولت جمهوري اسلامي افغانستان

Islamic Republic of Afghanistan
Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock

پروژه کاهش دهی خطرات ناشی از تغییر اقلیم
Climate-Induced Disaster Risk Reduction Project

«دعوت به داوطلبی روش باز ملی»

شماره دعوت به داوطلبی: MAIL/UNDP/CDRRP/G/NCB-2020-004

پروژه کاهش دهی خطرات ناشی از تغییر اقلیم (CDRRP) وزارت زراعت ، آبیاری و مالداری از تمام داوطلبان واجد شرایط دعوت مینماید تا در پروسه داوطلبی تهیه و تدارک بسته لوازم جمع آوری شیر (DAIRY TOOL KIT) اشتراک نموده و نقل شرطنامه مربوط را در فلش دسک (حافظه) بشکل رایگان از پروژه مذکور بدست آورده ، آفر های خویش را مطابق شرایط مندرج شرطنامه و طبق قانون و طرزالعمل تدارکات طور سربسته از تاریخ نشر اعلان الی ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۱ به دفتر جلسات تعمیر آمو، منزل دوم، پروژه کاهش دهی خطرات ناشی از تغییر اقلیم ارائه نمایند. آفر های ناوقت رسیده و انترنیتی قابل پذیرش نمی باشد.

تضمین آفر بصورت تضمین خط بانکی مبلغ /۱۶۰,۰۰۰ یکصد شصت هزارافغانی بوده ، جلسه پیشی آفرگشایی مورخ ۱۳۹۹/۰۴/۲۲ ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر و جلسه آفر گشایی مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۱ ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر در اطاق جلسات پروژه CDRRP تدویر می گردد.

دکترهنی، اوبولگولو ومالداری وزارت
وزارت زراعت، آبیاری ومالداری

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت
دولت جمهوري اسلامي افغانستان

Islamic Republic of Afghanistan
Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock

پروژه کاهش دهی خطرات ناشی از تغییر اقلیم
Climate-Induced Disaster Risk Reduction Project

«دعوت به داوطلبی روش باز ملی»

شماره دعوت به داوطلبی: MAIL/UNDP/CDRRP/G/NCB-2020-003

پروژه کاهش دهی خطرات ناشی از تغییر اقلیم (CDRRP) وزارت زراعت ، آبیاری و مالداری از تمام داوطلبان واجد شرایط دعوت مینماید تا در پروسه داوطلبی تهیه و تدارک بسته لوازم پروسس غذایی (FOOD PROCESSING KIT) اشتراک نموده و نقل شرطنامه مربوط را در فلش دسک (حافظه) بشکل رایگان از پروژه مذکور بدست آورده ، آفر های خویش را مطابق شرایط مندرج شرطنامه و طبق قانون و طرزالعمل تدارکات طور سربسته از تاریخ نشر اعلان الی ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر مورخ ۱۳۹۹/۰۴/۳۱ به دفتر جلسات تعمیر آمو، منزل دوم، پروژه کاهش دهی خطرات ناشی از تغییر اقلیم ارائه نمایند. آفر های ناوقت رسیده و انترنیتی قابل پذیرش نمی باشد.

تضمین آفر بصورت تضمین خط بانکی مبلغ /۹۰,۰۰۰ نود هزارافغانی بوده ، جلسه پیشی آفرگشایی مورخ ۱۳۹۹/۰۴/۲۱ ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر و جلسه آفر گشایی مورخ ۱۳۹۹/۰۴/۳۱ ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر در اطاق جلسات پروژه CDRRP تدویر می گردد.

صفحه آرایی: رضا مرادی و عبدالواسع
مسوول رسانه های اجتماعی: نورعلی فرحت
ویدیو: حسن آذرمهر
پذیرش اعلان: ۰۷۰۰۱۷۵۵۱۰ - ۰۷۸۸۷۸۷۹۹ Shaparsepehr@gmail.com
نشانی پستی: صندوق پستی ۰۳۸-۰۲۵، پسته خانه مرکزی، کابل، افغانستان
نشانی دفتر کابل: جاده شیرپور، ناحیه دهم، کابل، افغانستان
۸صبح نوشته ها را ویرایش می کند. سرمقاله بازتاب دهنده ی دیدگاه ۸صبح است. سایر دیدگاه های مطرح شده در مقاله ها، به نویسندگان آن برمی گردد.

صاحب امتیاز: سنجر سهیل sanjarsohail@yahoo.com
مدیرمسوول: سنجر سهیل sanjarsohail@yahoo.com
معاون مدیرمسوول: وحید پیمان s.wahid.payman@gmail.com
خبرنگاران: خلیل اسیر، علی شاه حقمل، عبدالاحمد حسینی، حسیب بهش، سیدحسن حسینی و محمدحسین نیک خواه
ویراستار: علی نظری، س.نوین

Publisher:
Sanjar Sohail, sanjarsohail@yahoo.com

Editor-in-Chief:
Sanjar Sohail
sanjarsohail@yahoo.com

Facebook.com/8am.af
Youtube.com/HashteSubhdaily
Twitter.com/@Hashtesubhdaily
instagram.com/8am.af_official
www.8am.af

تأثیر کرونا بر زنده گی معلمان کشور

فرهاد حمیدی
ماستر اداره و تجارت

نظر من دولت می‌تواند بخشی از کمک‌های نقدی میلیون دالری که از طرف سازمان‌های جهانی مانند بانک جهانی، سازمان بین‌المللی صحت و سازمان ملل متحد برای جلوگیری از شیوع و بحران کرونا کمک شده‌اند را به معلمان تخصیص دهد تا هم مشکلات اقتصادی این گروه رفع شود و هم دولت نشان دهد که حامی معلمان است و این خودش به مثابه سرمایه‌گذاری در سیستم معارف محسوب می‌شود. اگر معلمی در اثر مشکلات اقتصادی و بی‌توجهی دولت بمیرد، به مثابه خاموش شدن چراغ علم، دانش و معرف است.

بی‌توجهی و عدم حمایت دولت از سیستم آموزش و پرورش (معارف) می‌تواند سیستم آموزشی کشور را با یک خطر جدی و جبران‌ناپذیر روبه‌رو کند.

درست است که شرایط افغانستان از لحاظ اقتصادی چندان مهیا و آمده نیست، اما اگر توجه صورت گیرد، از خرج دسترخوان وزارت‌خانه‌ها، ریاست‌های مستقل و ولایت‌ها، کرایه کارت‌های موبایل، مواد سوخت موثرهای زرهی و سفرخرچی‌شان کمی کاسته شود، با این پول حداقل گوشه‌ای از مشکلات سیستم آموزشی حل خواهد شد.

نتیجه‌ی سیستم آموزش و پرورش مدرن، از یک سو پرورش انسان‌های مستعد سالم، بالنده، متعادل و رشد یافته است و از سوی دیگر تامین‌کننده نیازهای نیروی انسانی جامعه در بخش‌های متفاوت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی خواهد بود. به دلیل چنین اهمیتی است که در عصر حاضر همه‌ی دولت‌ها از کوچک و بزرگ، قدرت‌مند و ناتوان و توسعه‌یافته یا در حال توسعه، پرداختن به آموزش و پرورش مردم خود را در شمار وظایف اساسی می‌دانند.

شاید کرونا بهانه‌ای باشد تا به ما بفهماند که خدمت‌گزاران آموزش و پرورش نیاز مبرم به حمایت ما و دست‌نوازش دولت دارند. به امید روزی که هیچ معلمی در هیچ گوشه‌ی کشور ما زیر خط فقر زنده‌گی نکند و حداقل دولت و جامعه اجتماعی توانسته باشد از زحمات‌شان تقدیر به عمل بیاورد.

شب گذشته چند تصویر در فضای مجازی دست‌به‌دست می‌شد که وضعیت بد اقتصادی یک خانم معلم را به تصویر کشیده بود. او سه فرزند دارد و شوهرش هم در ایران به سر می‌برد. مانند او، صدها و هزارها معلم در سراسر افغانستان داریم که زنده‌گی‌شان به همین اندک معاش ماهانه ۷۰۰۰ یا کم‌تر از آن بسته‌گی دارد. آیا معلمان کشور ما محکوم به گدایی‌اند؟

ما در کجایی جهان قرار داریم؟ بنا بر گزارشی که در سال ۲۰۱۷ منتشر شد، کشورهایی مانند لوکزامبرگ (۷۰ تا ۱۰۲٫۵ هزار دالر)، جرمنی (۵۶ الی ۷۰ هزار دالر)، کانادا، امریکا، کوریای جنوبی، جاپان، اسپانیا، فرانسه، ایتالیا و مکزیکو به ترتیب بیش‌ترین معاش و دست‌مزد را برای معلمان خود پرداخت می‌کنند. معلمان آن‌ها در کنار معاش بالا، از بیمه صحتی از طرف دولت هم برخوردار اند. اگر دولت می‌خواهد سیستم آموزش و پرورش خود را توسعه دهد، حمایت از معلمان چه مادی و چه غیرمادی یکی از موثرترین روش‌ها می‌تواند باشد. در کنار آن از

متاسفانه در افغانستان روبه‌روز بی‌مهری دولت نسبت به این قشر بیش‌تر و بیش‌تر می‌شود. اکنون که مکاتب به دلیل شیوع کرونا مسدود است، اکثر مکاتب خصوصی بیش‌تر معلمان خود را از وظایف سبک‌دوش کرده‌اند و یا نتوانسته‌اند پولی برای‌شان پرداخت کنند. معلمان مکاتب دولتی هم همیشه با مشکلاتی مانند تأخیر در واریز شدن معاشات‌شان از طرف دولت روبه‌رو اند.

چندی پیش اتحادیه مکاتب خصوصی یک اعتراض مدنی را راه‌اندازی کرده بود تا دولت در دوره قرنطین و کرونا با آن‌ها همکاری داشته باشد، ولی آن هم نتیجه نداد. این را به وضاحت کامل بیان می‌کنم که همیشه معلمان کشور ما با بی‌مهری جامعه و دولت روبه‌رو بوده‌اند.

چندی پیش طلوع نیوز ویدیویی را به نشر رسانید که وضعیت اقتصادی یک معلم را در ولایت هرات به تصویر کشانیده بود. این معلم از ناچاری و فقر شدید در دوران قرنطین، دست به جمع‌آوری خیرات (گدایی) زده بود.

امروز به دلیل گسترش علوم و تجارب بشری و توسعه فن‌آوری و پیشرفت‌های صنعتی، گرایش به سازمان‌های آموزش و پرورش امری فراگیر و جهانی شده است، به حدی که یکی از شاخص‌های مهم رشد هر جامعه را وسعت دامنه وظایفی می‌دانند که نظام آموزش و پرورش (معارف) آن برعهده گرفته است.

در اکثر کشورهای توسعه‌یافته زمانی که در سیستم آموزش و پرورش (معارف)‌شان توجه صورت گیرد، معلمان از بهترین معاش و جایگاه اجتماعی برخوردار اند. توسعه هر جامعه بسته‌گی به نظام تحصیلی و معارف آن کشور دارد که جامعه را به سمت پویایی و پیشرفت سوق می‌دهد.

کرونا یکی از اپیدمی‌های انکارناپذیر در سطح جهانی است که تمام سیستم‌های اقتصادی را به حالت رکود مواجه کرده و ضررهای فراوان مالی و جانی را از خود برجای گذاشته است و هنوز هم خطر بسیار جدی برای اکثر کشورها است. افغانستان هم از این ضررهای مالی و جانی در امان نمانده است. در این کشور فقیرها را فقیرتر و طبقه متوسط جامعه را به زیر خط فقر سوق داده است. در این میان وضعیت اقتصادی معلمان را هم تحت تأثیر بد و منفی قرار داده است؛ معلمانی که نه دست‌مزد قابل توجه دارند و نه درآمد ثابت از کدام بخش دیگر.

معلمان از قشر فقیر جامعه هستند که نه مالک جایداد هستند و نه هم تاجر و تجارت‌پیشه، بلکه اکثرشان در حالت فقر اقتصادی زنده‌گی‌شان را سپری می‌کنند.

اولین پایگاه اجتماعی که افراد با آن آشنا می‌شوند مساجد، مکاتب و معلمان‌اند که از خط نوشتن گرفته، خط خواندن و دروس مختلف را می‌آموزند. از رییس جمهور تا معاونان، وزیران، نماینده‌گان پارلمان و تمام اعضای جامعه که امروز به جایگاه و منصب‌های بلندی رسیده‌اند، از زحمت‌کشی و تلاش همین قشر است. در بدترین شرایط ممکن (جنگ) معلمان به وظایف مقدس خود حاضر بودند تا بتوانند در توسعه کشور خود سهمی ارزنده داشته باشند، ولی

عتیق‌الله رحیمی، استاد دانشگاه

کسب علم و دانش و داشتن سیستم عملی و علمی برای تعلیم و تربیت افراد یک جامعه یکی از بنیادی‌ترین و مهم‌ترین ارکان‌های ساختن یک جامعه سالم، مرفه و مرفه است که نبود آن باعث مشکلات بنیادی در راستای رشد و ترقی جامعه شده و افراد جامعه را به انواعی از مشکلات دچار می‌سازد. امروزه کشورهای مختلف جهان نظر به شرایط و امکانات دست‌داشته‌ی‌شان می‌کوشند تا یک سیستم منظم و عملی را که جواب‌گوی نیازمندی‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و طویل‌المدت جامعه باشد را ایجاد و یا تقویت بخشند. در ایجاد و نگهداری چنین سیستم کارا و پویا، عوامل مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، و بشری دخیل و نقش فوق‌العاده مهمی را بازی می‌نمایند. البته نگرش و سهم‌گیری مردم جامعه در قبال تعلیم و تربیت فرزندان‌شان، توجه حکومت‌ها، اختصاص بودجه لازم، موجودیت ظرفیت‌های مسلکی و تخنیکی، تربیت کادرهای ورزیده، داشتن رهبری سالم در راس ارگان‌های تحصیلی و تربیتی، بهره‌برداری از میتودهای جدید تعلیمی و استفاده از تکنولوژی امروزی از عوامل دیگری است که در راستای بهبود وضعیت تعلیمی و تربیتی نقش مهم و ارزنده را بازی می‌نماید. شاگردان و محصلان امروز که همانا آینده‌سازان هستند زمانی می‌توانند که جامعه را به طرف رفاه و شکوفایی مادی و معنایی بکشانند که تعلیم و تربیت درست را مطابق نیازمندی‌های همان زمان آموخته باشند. با در

آیا سیستم و نصاب تعلیمی کنونی جواب‌گوی نیازهای امروز است؟

نظر داشت مقدمه‌ی کوتاه برگردیم به اصل مطلب که همانا نقد و بررسی سیستم و نصاب تعلیمی و تربیتی افغانستان، از دوره ابتدایی مکتب تا پوهنتون‌ها است. اگر گویم که با خواندن ۱۲ سال مکتب، ۱۲ سال عمر پر ثمرت را ضایع کرده‌ای حرف اشتباهی نگفته‌ام. من از شما خواننده عزیز می‌پرسم که آیا در سیستم و نصاب تعلیمی و تربیتی مکاتب، لیاقت و شایسته‌گی شاگردان مدنظر گرفته می‌شود؟ آیا شاگرد به اساس عشق و علاقه‌اش می‌تواند مضامینی را انتخاب کند که در آن استعداد رشد فوق‌العاده دارند؟ آیا شاگرد در هر سال توانایی خواندن و فهمیدن ۱۰ الی ۱۵ مضمون مختلف را دارد؟ آیا خواندن و فهمیدن ده‌ها مضمون ضروری است؟ آیا شاگردان سهولت‌های کارهای عملی را در مکاتب دارند؟ آیا کیفیت تدریسی در مکاتب تاسف‌بار نیست؟ آیا شاگردان با فراغت از مکتب می‌توانند بدون آماده‌گی کانکور و زحمات بیرون‌مکتبی به پوهنتون‌های کشور راه یابند؟ آیا فارغان مکاتب با وصف ۱۲ سال تحصیل و خواندن مکرر مضامین اجتماعی، ساینسی، هنری، ورزشی و بشری قادر به فهم سطحی آن مضامین هستند؟ آیا با مطالعه این همه مضامین قرار است از شاگردان مکاتب نابغه‌های قرن بسازیم و یا هم جامع‌الکمالات؟ آیا با این شیوه‌ها و عمل‌کردها به جز از افزایش کمی شاگردان چیز دیگری حاصل خواهد شد؟ و بالاخره آیا اکثریت فارغان مکاتب کشور را حد اقل می‌توان به معنای حقیقی آن باسواد خطاب کرد؟